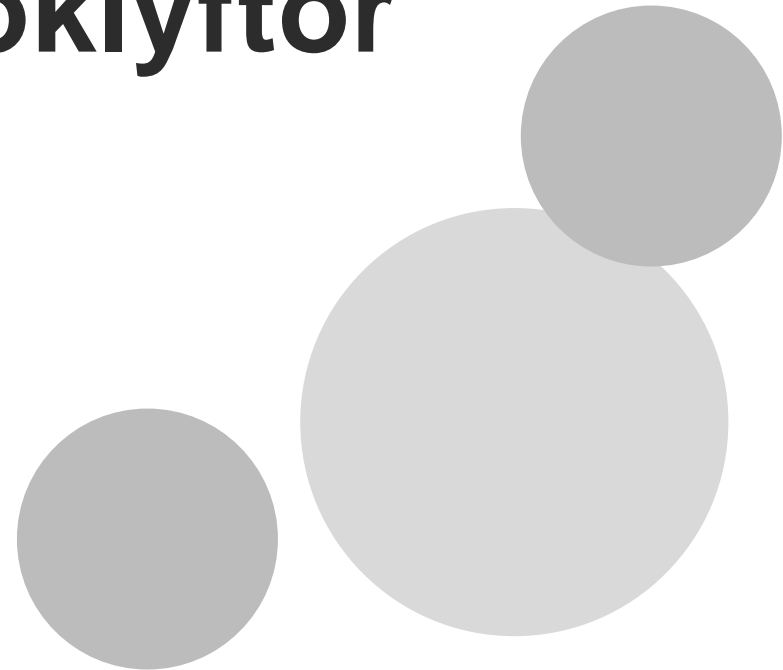

Att minska hälsoklyftor

En balansakt på slak lina

Göran Henriksson och Åsa Lundquist

10-i-topp 1990 vs. 2015

- Rök inte
- Ät hälsosamt
- Daglig fysisk aktivitet
- Hantera stress
- Drick måttligt med alkohol
- Skydda dig från solen
- Säker sex
- Delta i cancer screening
- Kör säkert
- Lär dig första hjälpen - ABC
- Var inte fattig
- Bo inte i ett utsatt område
- Ha inte en funktionsnedsättning
- Ha inte stressfullt, lågavlönat arbetaryrke
- Lev inte med låg boendestandard
- Ha råd med sociala aktiviteter & semester
- Var inte ensamstående förälder
- Ta del av alla förmåner du har rätt till
- Ha råd med en egen bil
- Ha hög utbildning – höj din sociala position

Vad bestämmer din hälsa?

SAMHÄLLSUTVECKLING

Samhällsekonomi, miljö, social hållbarhet

SAMHÄLLSARENOR

Boende, närmiljö, fritid, kultur, föreningsliv, skola, utbildning, arbete, försörjning, hälso- och sjukvård, omsorg, socialt arbete

SOCIOEKONOMISK SITUATION

Utbildning, yrke, inkomst, sysselsättning

Levnadsvanor och beteende

LIVSSTIL

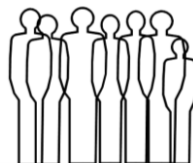
din hälsa?

SOCIALT SAMMANHANG

Socialt stöd och gemenskap

TILLIT

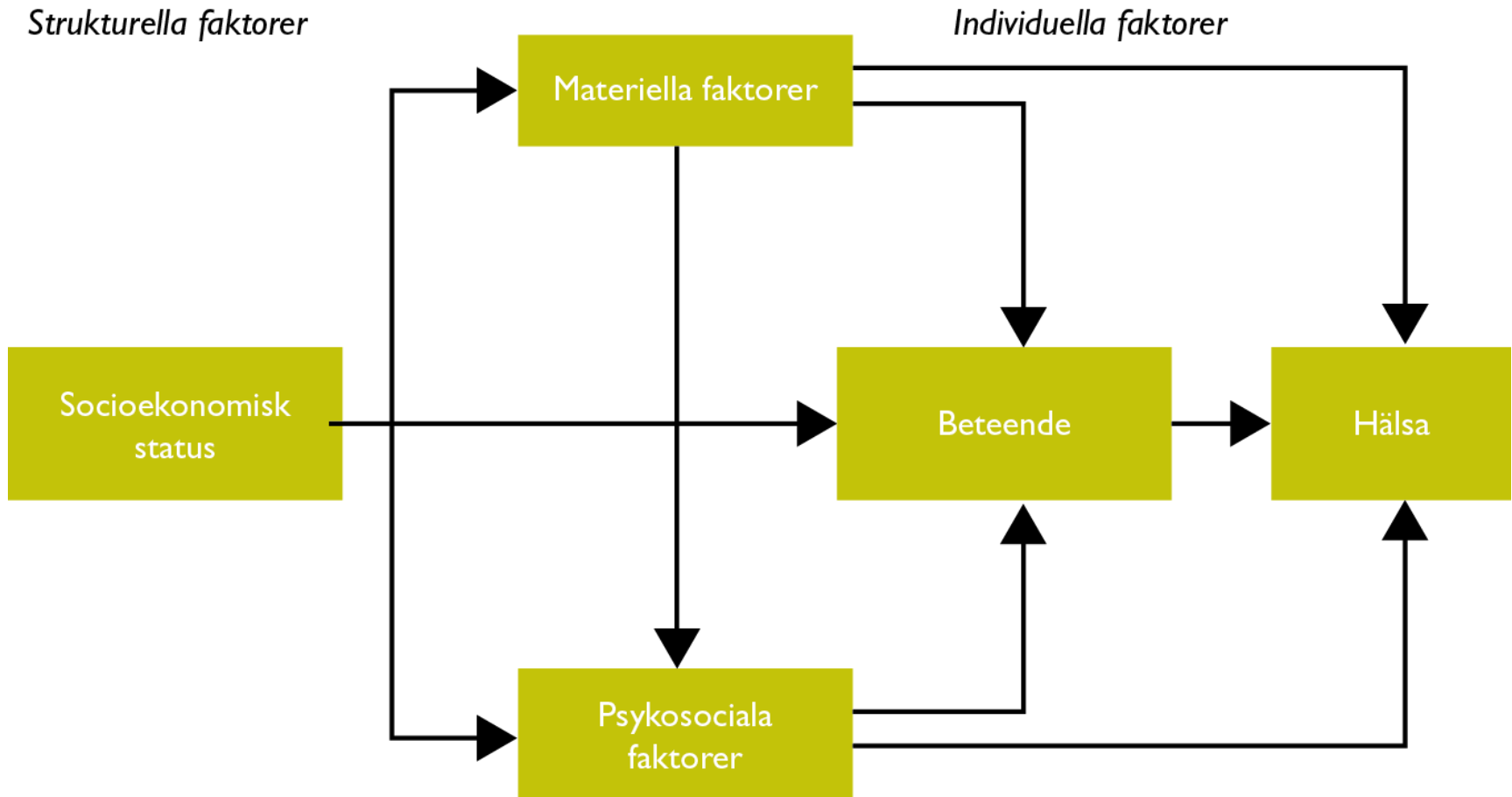
Tilltro, tillit, hopp, framtidstro

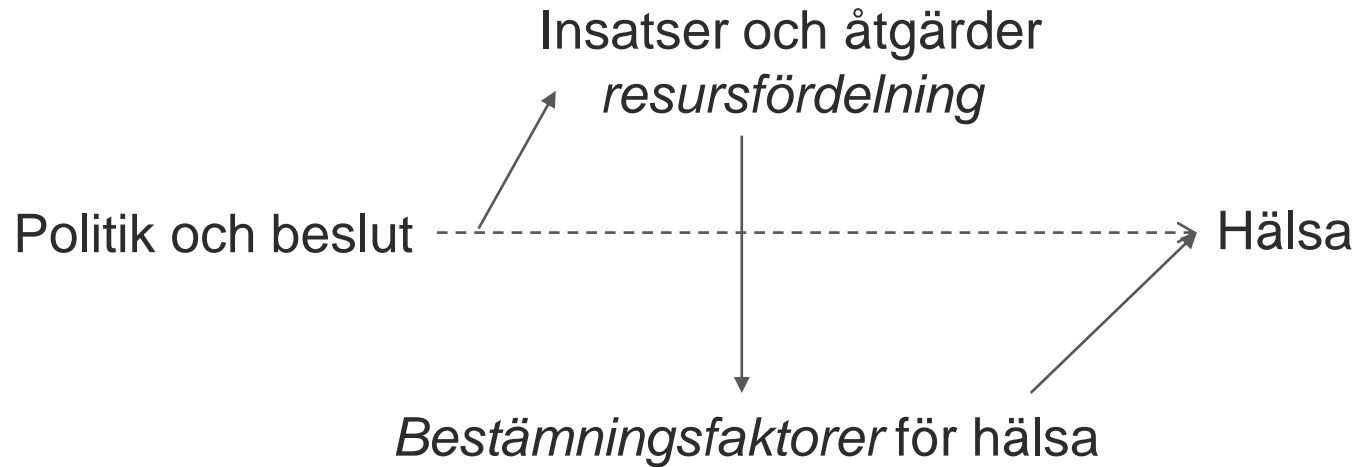
Individfaktorer som *knappt* är påverkbara

Kön, ålder arv

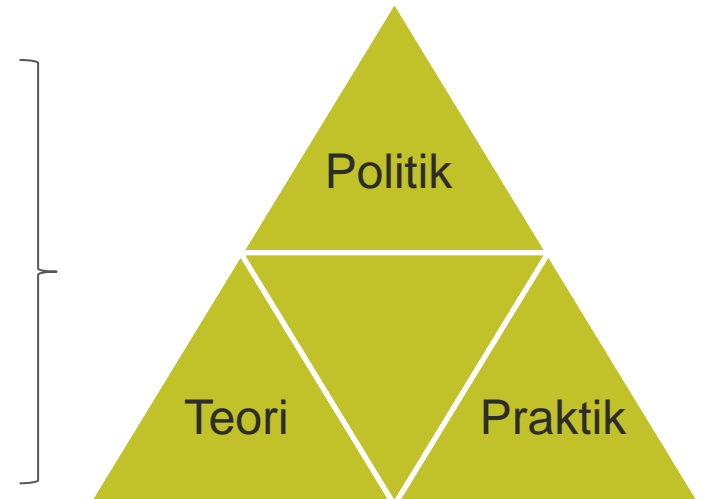
Orsaker och orsakernas orsaker

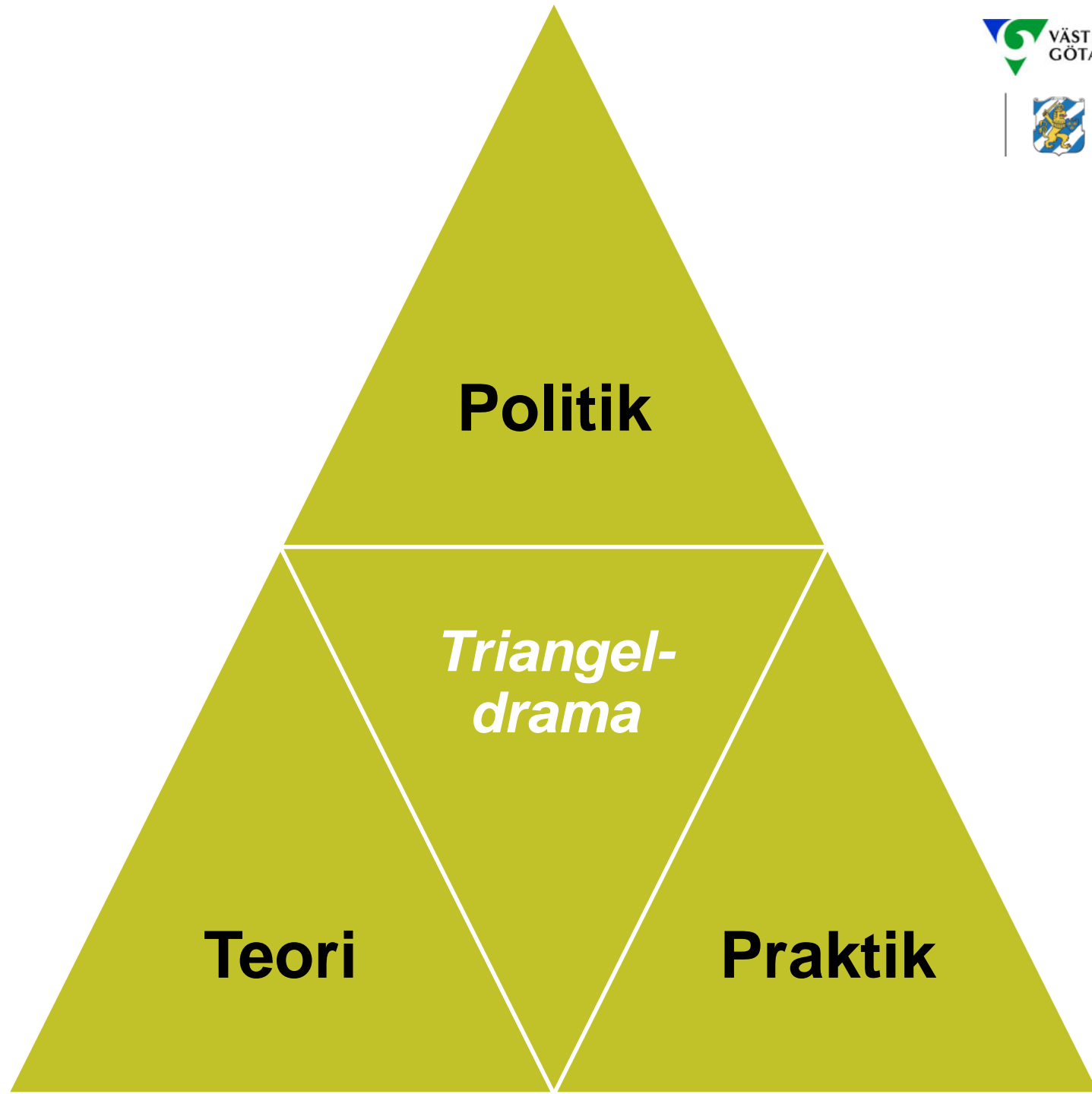

Varför blir det inte som vi vill...?

1. Hur ser det ut?
2. Varför ser det ut som det gör?
3. Vad ska vi göra åt det?
4. Vad kostar det?

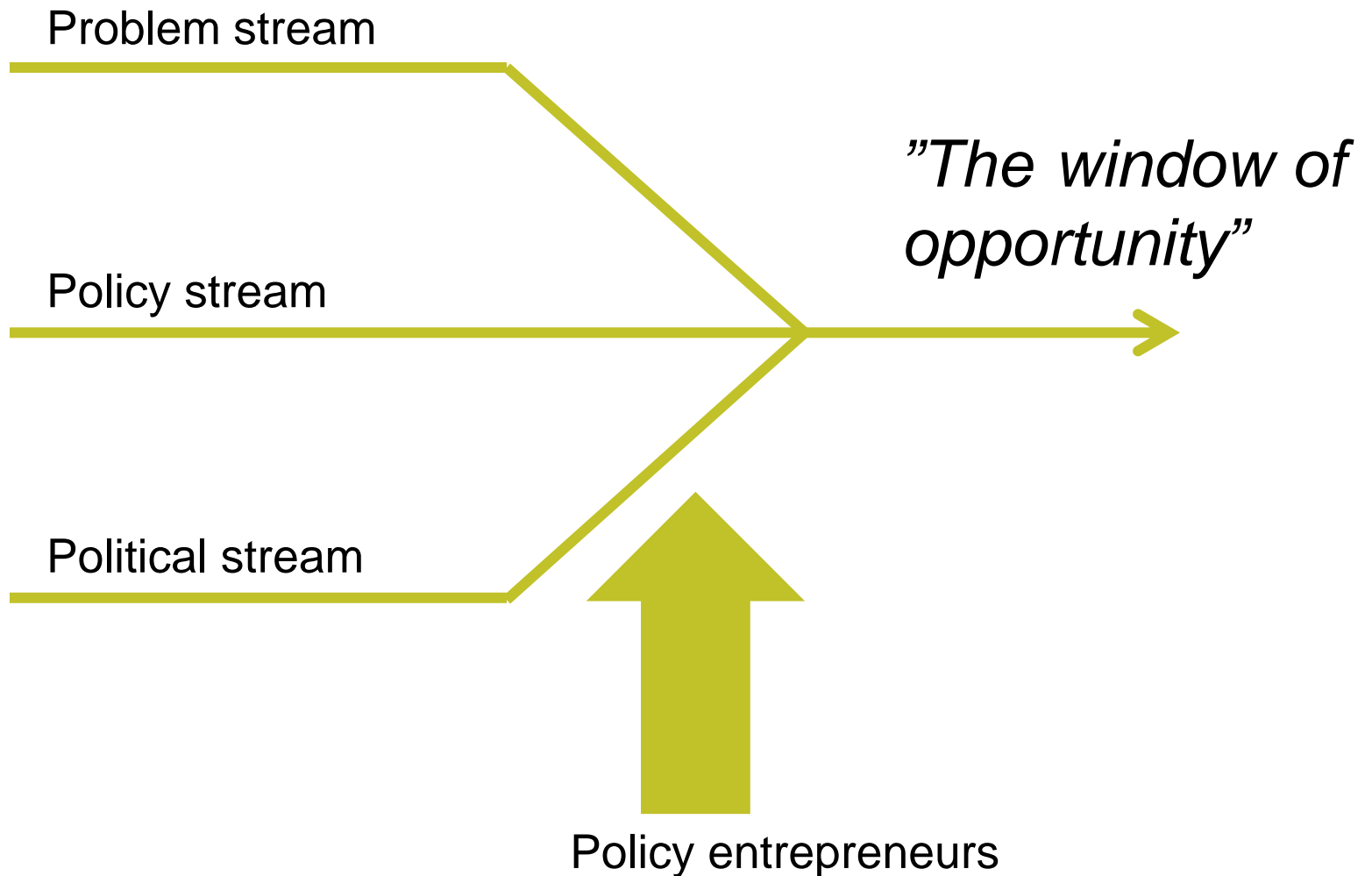

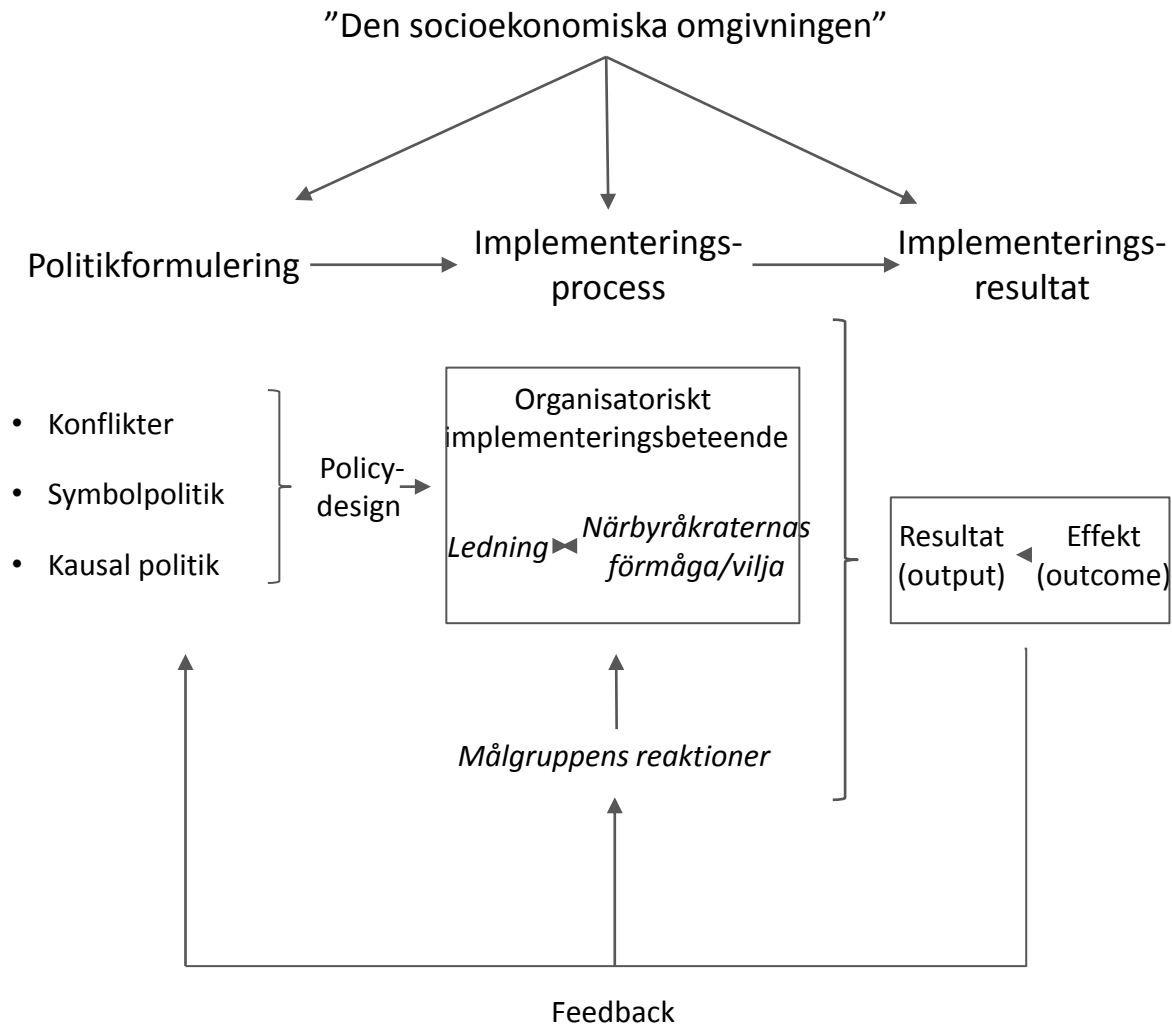
Förklaringsmodeller för ojämlikhet i hälsa, vetenskapligt stöd och avtryck i policyer och insatser

Förklaringsmodell	Vetenskapligt stöd	Avtryck i policyer	Avtryck i åtgärder
De tidiga åren	+++	+++	+++
Levnadsvanor	+(+)	+++	+++
Hälso- och sjukvård	+	++	+++
Materialistiska faktorer	+++	+++	+?
Psykosociala faktorer	++(+)	++(+)	++(+)
Life course	+++	++(+)	++(+)
Selektion	+	+	+
Kulturella faktorer	+	+	+
Genetiska/biologiska faktorer	+	+	+?
Politisk ekonomi	++(+)	0	0

Windows of opportunity

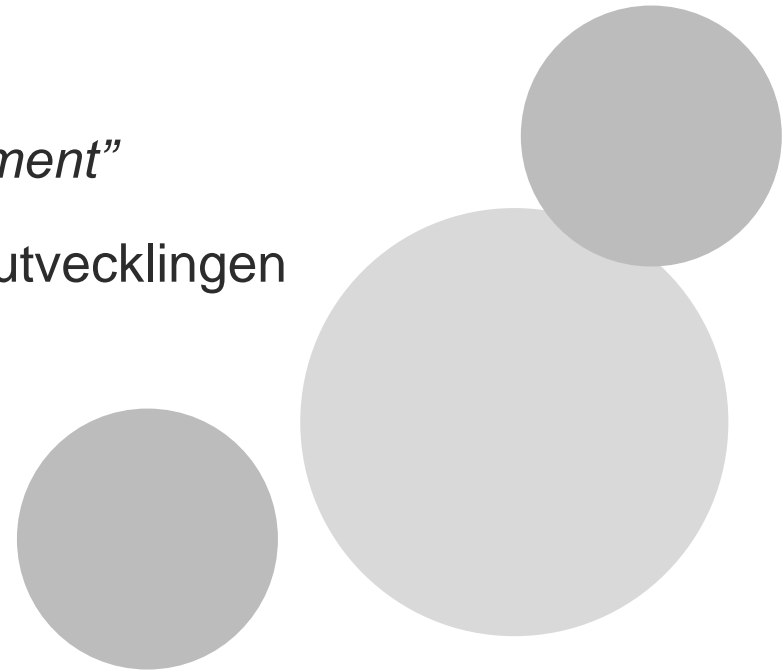

Implementeringens anatomi

Industri och lobby

- En maktfaktor som vi måste förhålla oss till eller bekämpa
- Påverkar vår agenda
- Tar fram egen ”kunskap och fakta”
- Missförtroendeförklarar
- Har mer kortsiktigt mål – ”*sales management*”
- Behöver inte ta hänsyn till hela samhällsutvecklingen
- Kan arbeta med enkla lösningar
- Kan ta snabba beslut och har resurser

Svåra, komplicerade och komplexa frågor

- Frågor kan vara antingen svåra, komplicerade eller komplexa till sin karaktär.
- Gemensamt för komplexa frågor är att de är svåra att hantera och väcker motstånd. Våra svårlösta samhällsfrågor är därför ett exempel på komplexa frågor.
- Jordan & Andersson (s. 8-10) beskriver att frågorna i allmänhet är svårlösta för att:
 - *det inte finns några enkla lösningar och de bjuder på motstånd och skapar meningsskiljaktigheter.*
 - *de går inte att avgränsa, utan de förgrenar sig i olika riktningar och hänger intimt ihop med andra komplexa frågor, som i sin tur också är inbördes beroende av varandra på komplexa sätt.*
 - *det finns många olika typer av förutsättningar och orsakssammanhang (sociala, ekonomiska, politiska, psykologiska, kulturella, tekniska, etc.) som spelar en viktig roll [i dess tillkomst och beständighet].*
 - *uppkomsten av problemen har bland annat har att göra med ekonomiska, sociala och politiska samhällsförhållanden, så kan inte radikala förbättringar uppnås utan att det görs förändringar i dessa förhållanden.*

The screenshot shows a web browser window with a YouTube video player. The browser's address bar contains the URL <https://www.youtube.com/watch?v=w8tNI7aONGA>. The video player displays a wide-angle shot of a harbor at sunset, with a large sailing ship on the left and a small motorboat in the center. The text "GÖTEBORG 2014" is written in white, hand-drawn letters across the bottom of the video frame. Below the video player, the title "Hela staden socialt hållbar – Introduktion – Göteborgs Stad" is visible, along with the Göteborgs Stad logo and a "Prenumerera" button showing 96 subscribers. The video progress bar indicates 0:02 / 2:54.

Hela staden socialt hållbar – Introduktion – Göteborgs Stad

Göteborgs Stad
Prenumerera 96

1 211

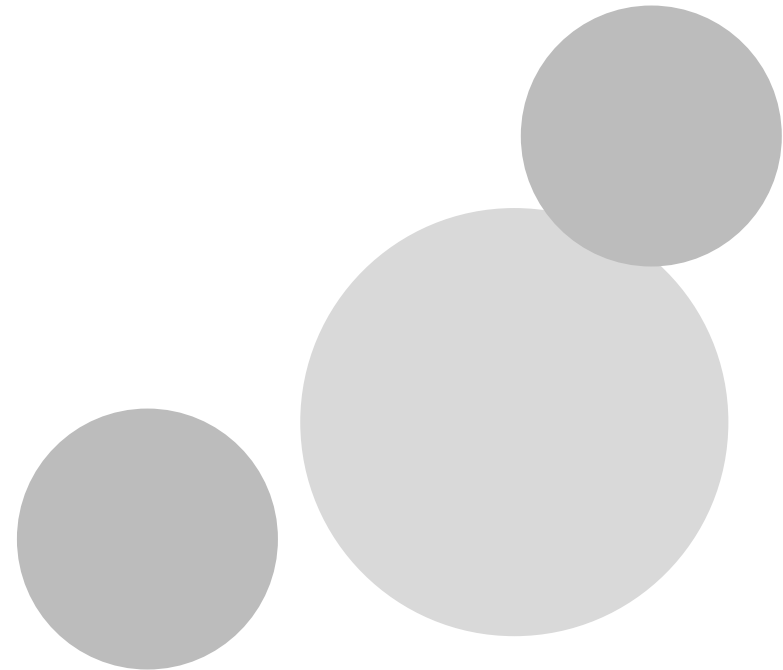
Se filmen om skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg på: www.socialhallbarhet.se

Fråga att diskutera

- Hur ser ni på möjligheterna att utveckla vinna-vinna situation mellan ANDTS (orsaker) och jämlikhetsarbetet (orsakernas orsaker)

Utifrån ett:

- Politiskt perspektiv
- Förvaltningsperspektiv
- Praktikperspektiv

Balansakt?

- Balansakten är inte ett problem utan helt naturlig – hävstång
- Om vi inte har ett jämlikhetsperspektiv på ANDTS-frågorna så kan vi öka skillnaderna
- Det är den slaka linan som är problemet – det är våra organisationers oförmåga att hantera det komplexa, bristen på fönster som öppnar och teori-politik-praktik

Om uppmärksamhet bara riktas mot...

Själva problemet

- Då kommer åtgärderna bara att riktas mot själva problemet

Bakomliggande orsaker

- Då kommer också (en del) åtgärder att riktas mot problemets bakomliggande orsaker

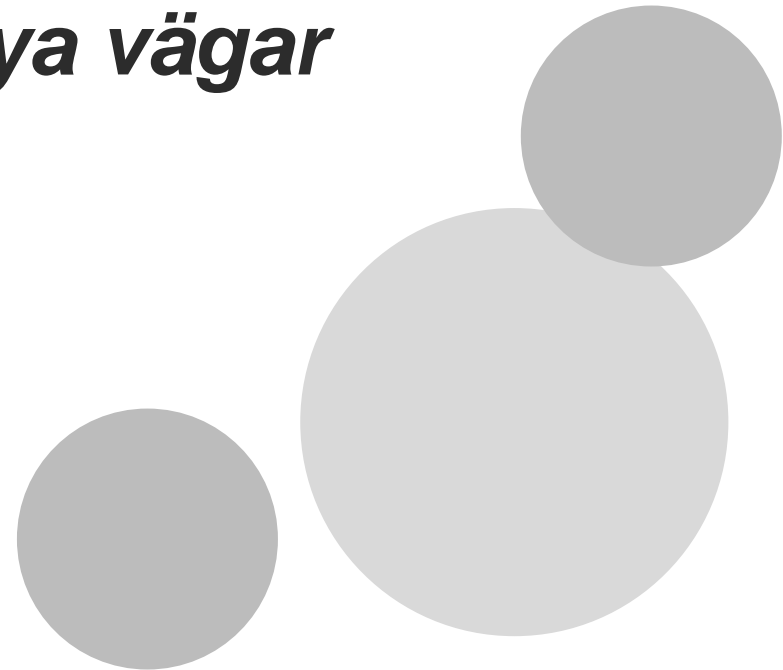
Egenskaperna i systemet där problem förekommer

- Då kommer också (en del) åtgärder att riktas mot att påverka egenskaperna i detta system

Olika sätt att tänka om problemet och vad som är lämpliga åtgärder

- Då kommer man att använda olika sätt att tänka om problemet för att utveckla mer genomtänkta strategier. Dessutom kan åtgärder riktas mot att påverka de inblandades sätt att tänka om problemet

***– vi kan inte fortgå i gamla hjulspår
och tro att vi reser på nya vägar***

Tack

Göran Henriksson, Västra Götalandsregionen

Åsa Lundquist, Göteborgs Stad

